

SERMO XXIII.

De Nuptiis Canæ, et quomodo Christus vocatur,
et vocat. Joan. II, 1, etc.

Idem dicendum de hoc sermone ac de multis præcedentibus, utpote qui eruatur ex Bibl. Ædil. cod. x, fol. 6 b. Ponatur post sermonem præcedentem.

SYNOPSIS.

I. Canæ nuptiarum interpretatio mystica. II. Audiendus Christus invitans, et non mundus. III. Judicium supremum, nuptiæ quibus necessario invitabimur. IV. Orandum est, nec desperandum. V. Vocatur ad nuptias Christus, non quia opus habuit, sed ut et nos vocaret; cui vocanti obtemperemus muniti.

I. AUDIVIMUS, fratres charissimi, Dominum nostrum invitatum ad nuptias, non renuisse, sed dum factæ essent et paratæ in Cana Galilææ, vocatus est Jesus¹. In nuptiis vero quid aliud fieri solet, nisi sponsi et sponsæ conjugium? Sed per sponsum amor Dei, per sponsam vero mens humana designatur. Talis copula fiet in Cana Galilææ, id est, in cælo, transmigraticnis de carnalibus ad spiritualia per Jesum, gratia Dei, sine qua istæ nuptiæ fieri non possunt. Intelligite etiam, fratres, per Mariam, intencionem et devotionem sancti propositi; nam attendere, fratres, debetis,

¹ Joan. II, 1, etc.

nec dormire vos volo, cum nunc dormiendi tempus non sit: attendite ergo, quia sicut ipse matrem, de qua natus est, creavit, sic et gratia devotionem parit et processum sanctitatis; ex devotionis studio eadem gratia lucidius enitescit. Discipuli vero Christi, chorus sanctarum virtutum, qui se bonis operibus exornat, et (1), voce valida, ut ad se veniat vocat. Ad has vero nuptias deficit vinum, quia fervor spiritualis quandoque deficit. Tunc ait gratia devotioni: Quid tibi et mihi, devotio? Te quidem laborante, dona mea solent augeri; sed quidquid boni per te acquiritur, mihi debite et merito debet adscribi. Sed ministri harum nuptiarum sunt fideles, et ratio est, quia ut ad intellectum spirituales quis veniat, opus est ut fidem intelligat, et ratio intellecta teneat. Per hydrias vero memoria cordis designatur, in qua salutare cogitationes debent teneri: sex ideo quia sex sunt species sanctarum cogitationum, in quibus mens debet exerceri, quarum prima est recordatio malorum, ut ea digne pœnitendo diluamus; secunda qua præsentia pericula repellamus, ne importunitate mutabilium retardemur; tertia, qua æterna tormenta prudenter avertamus; quarta est, qua hora mortis provida cogitatione revolvamus (2); quinta, qua ante tribunal districti Judicis non (3) vacui appareamus; sexta, qua æterna beatæ vitæ præmia sedulo cogitemus (4), et ut eis frui mereamur, infatigabili conatu, sanctarum virtutum studio insistamus. Quæ ideo lapideæ dicuntur, quia necessarium est ut in his firmiter mens permaneat; sed contra hæc, ne ea cogitare possimus, non tantum operari, quatuor inter cætera sunt quæ valde nos impediunt facere (5) quæ ad confessionem peccatorum exiguntur. Quæ sunt ista nisi pudor, timor, spes et desperatio? pudore erubescimus confiteri; timore

(1) Deest et in cod. — (2) Cod. *revolvimus*. — (3) Deest in cod. necessaria negatio. — (4) Cod. *cogitamus*. — (5) Id. *nam quia confessionem... exigunt.*

retrahimur (1), ne gravati patrata profundamus; spes, peccandi cupiditate nos impedit; desperatio irrationabiliter (2) nos confundit et destruit.

II. Quid ergo, fratres? Aperiamus aures in contemplatione (3), et quidquid in contemplatione videbimus, ne despiciamus. Primam namque vocem in contemplatione audimus, quæ dicit: Accipe, redde et fuge: redde debitum, fuge supplicium, accipe beneficium. Accipe, o fidelis, beneficium Salvatoris tui; nam cælum ordinavit, ut tibi daret lucem per diem, ut vigiles, tenebras in nocte, ut pauses: ad delectationem tuam varietates temporum veris, æstatis, autumnii et hyemis. In hyeme ac vere (4) dierum ac noctium spatia varia fecit, ut tibi studium tollat: aquam pro te creavit, ut sordes purges, arenam riges (5): terram pro te creavit, ut te portet, te nutriat, te pane confortet, te vino lætificet, et omni genere fructuum te oblectet: hæc omnia facta sunt propter te, et adhuc ad æternas nuptias vocat te; et negligis, timore, pudore et desperatione repletus. Redi (6) ad illum, qui te dulciter invitat. Sed ecce jam mundus dicit: O homo, vide quantum te amavi et amo; nam propter te Deus me fecit; tibi semper servio; si sentis meum beneficium, meas dulcedines, redde mihi debitum, veni post me, veni ad nuptias meas et sequere me. O homo, cave ne ad nuptias mundi vadas; quoniam in die novissimo ignis te comburet, aqua te submerget, terra te deglutiet, infernus te recipiet, omnis creatura contraria tibi erit, si, dum vixeris, plus ea dilexeris tuo Creatore.

III. Cum igitur, fratres, necesse omnino sit, ut ad nuptias invitemur, dum adstabimus ante tribunal iudicis, ut «Referat unusquisque prout gessit in corpore¹,» caven-

¹ 2 Cor. v, 10.

(1) Deest hæc vox in cod., quæ vel ipsa, vel alia similis est supplenda. — (2) Cod. male *rationabiliter*. — (3) Cod. et *contemplationem*. — (4) Cod. absque sensu *algorem*. — (5) Cod. male *riget*. — (6) Cod. male *reddi*, qui et ante *disperatione*.

dum est ne ante illud terribile tribunal vacui appareamus, et in illis nuptiis sine vestibibus nuptialibus appareamus¹. O quam terribile, o quam dolorosum, o quam amarum erit videre iudicem turbatum! Abraham contra inobedientes, Isaac contra impatientes, Jacob contra negligentes, Joseph contra incontinentes, Job contra Deum maledicentes, David contra bellicantes, Lazarus pauper contra potentes, Paulus contra falsa prædicantes, Joannes contra hypocritas evangelizantes, Petrus contra in mari mundi remigantes; isti et alii multi sedebunt in cœna, et in nuptiis iudicantes duodecim tribus Israël².

IV. Quid ergo faciemus, fratres? Nihil aliud faciendum puto, nisi orare, ut (1) virtutes, quas Deus sanctis ad coronam dedit, nobis etiam det, et liberet nos a pœna. Nam sine eo nihil potestis facere³, nec vel cogitare⁴, nec capillus de capite vestro sine sua perfecta voluntate addi vel amitti potest⁵. Orandum igitur est, nec tamen desperandum, quoniam desperatio est certissima mors. Sentis te peccatis oneratum? Aspice Mariam peccatricem; nam ipsa in die iudicii stabit contra peccatores, qui pœnitentiam non egerunt, sed potius se suspenderunt in desperatione. Ne ergo diffidas, habes etiam Paulum persecutorem, habes etiam et Latronem, qui triginta annis et amplius nequiter vixerat, et audire meruit: «Hodie mecum eris in Paradiso⁶.» In hac enim vita quædam laboriosa et vacua sunt, quædam laboriosa, sed non vacua sunt: amore namque sæculi pati (2) laboriosum simul et vacuum est, quia pœnæ (3) tribulatio angustat, et retributio æternæ beatitudinis nulla remunerat; quia amores sæculi voluptatibus resolvi, et amore etiam amicorum mortem pati laboriosum non est, sicut de multis Paganis etiam legimus pro amico libenter mortem

¹ Matth. xxii, 11, 12. — ² Id. xix, 28. — ³ Joan. xv, 5. — ⁴ 2 Cor. iii, 5. — ⁵ Luc. xii, 7. — ⁶ Id. xxiii, 43.

(1) Cod. *et*. — (2) Deest *pasi* in cod., sed requirit sensus. — (3) Cod. *penes*.

optasse. Totum hoc opus vacuum est, quia fructus boni operis inde non capitur. Amore enim (1) Dei tribulationem pati laboriosum est, sed non vacuum, quia recipietis fructum in tempore suo.

V. Vocatur (2) igitur Jesus ad nuptias, at ut voluit, non ut gulæ satisficiat: omnia enim in sua potestate erant, et in festo Paschæ aceto et felle potatus est⁴. Ivit ergo Magister ad nuptias, non quia necessitatem haberet, qui (3) dat escam omni carni. Quare igitur venit, nisi ut expensas solveret nuptiarum, dum aquam convertit in vinum? Nam non tantum gravavit (4) Dominus patrem nuptiarum cum Matre et Discipulis comedendo, quantum ditavit, aquam in vinum convertendo. Vocatus est ergo Jesus ad nuptias, ut nos vocaret. Vocamur a Christo, o fratres. Vos ergo juvenes, qui tam dulciter vocamini, cur non acceditis? Accedite, et nolite timere; nam vestrum est festare, vestrum est gaudere, vestrum est cantare et tripudiare. Induamini igitur nova vestimenta, ut honorati primum locum habeatis²; sed si scabiosi estis, obsecro ut lavemini, et mundisitis (5), ut bene in conspectu Regis tripudiare possitis. Nam sic fecit Naaman leprosus³. Etiam si psalterium vel symphoniam habetis, vobiscum portare non negligatis. Obsecro etiam ut de nuptiis vestris participent universi; nam pater nuptiarum per vicus et plateas misit, ut clamarent valenter, et venirent⁴ juvenes ad gaudium, pauperes ad reficiendum, pusillanimes ad consolandum, et juvenes ad tripudiandum; et sic implebuntur mensæ nuptiarum. Tunc enim, fratres mei, omnes ad nuptias sic ire poterimus, dum ipsum Deum agnoverimus. Scire ergo Deum summa est scientia, et hæc est illa beatitudo, pro qua militamus, ut cognoscamus Dominum, quem misit, Jesum

¹ Math. xxvii, 37. — ² Luc. xiv, 10. — ³ 4 Reg. v, 14. — ⁴ Math. xxi, 2, etc.

(1) Forte autem. — (2) Cod. vocat, et deinde et pro at. — (3) Cod. quia. — (4) Id. gravat. — (5) Id. estote.

Christum: non enim potest cognosci Jesus, qui pater nuptiarum est, nisi dum pendet in cruce; et nisi cum Latrone pendente in cruce clamaverimus: «Memento mei, Domine¹,» non poterimus ad nuptias invitari, et longe minus accedere, quod avertat ipse Deus, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat in sæcula sæculorum. Amen.

SERMO XXIV.

In Sexagesima I.

Hunc sermonem jam stampis mandavimus in primo supplemento appendicis sermone 1; sed tunc aderat unus Cod. Cass. cvj, qui multis mendis abundabat, quæ in pluribus frustra corrigere conati sumus. Nunc adfuerunt nobis quinque alii codices, nempe Bibl. Laurent., Plut. xiv, cod. 1 a, fol. 108; Plut. xvii, cod. xli, fol. 126; Plut. xxx, sinist., cod. 1 b, fol. 191; Plut. xxxiii, cod. iv, fol. 61; et denique Bibl. Ædil., cod. cxxxvi, fol. 67; ex quibus innumeros resarciri potuimus defectus. Cum autem illi tanti sint ut viæ per notas possit ad verum sensum reduci, et aliunde brevior sit, illum secundis curis emendatum rursus in lucem emittimus. Cum duo sint codd. 1, priorem designavimus addendo a, posteriorem vero addendo b. Ponatur in locum sermonis primi appendicis, cum numero in Sexagesima 1.

SYNOPSIS.

I. Jejunium cur præveniendum. II. Jejunium nemini negligendum. III. Ad Ecclesiam confugiendum sicut ad arcam Noë.

¹ Luc. xxiii, 43.

I. PERMOTOS (1) esse vos (2) credo, fratres dilectissimi, cur (5) a superiore Dominica quadragesimam procurrimus (4), et cum hodie sit ejus exordium, cur festivitatem ejus ante unam (5) hebdomadam celebrare cœperimus (6). Reprehendi non potest observatio ista præpropera (7). Devotionis enim (8) indicium est, prius legem exequi, quam legis statuta cognoscas, et ante obedire præceptis, quam (9) obedientiæ præcepta compellant. Illud enim amoris est, hoc timoris (10); hoc imperative (11) exigitur, illud religiose defertur (12); hic debitum solvitur, ibi donum muneris exhibetur. Unde et nos religiosissimum munus exhibemus (13) Deo, dum amplius jejunamus (14). Reprehendi enim non potest festinata (15) festivitas. Semper enim gaudii in solemnitate (16) vota præveniunt, et (17) futuram lætitiā (18) devotio, dum exoptat, anticipat. Non solum igitur non reprehensibiliter, sed et (19) caute factum est (20). Semper

(1) Cod. cvi male *præmonitos*, et deinde *vos esse*. — (2) Deest *vos* in cod. xli; cod. cxxxvi ponit *credo post fratres charissimi*. — (3) Cod. iv male *cum*. — (4) Sic cod. cxxxvi; codd. i a et cvi male *procuramus*. Deinde cod. cvi *hac die pro hodie*, et *quod pro cur*. — (5) Sic codd. iv, et xli; cod. i a male *una*. — (6) Cod. iv male *cœpimus*. — (7) Omnes codd. male hanc vocem scripserunt, nempe codd. i a et cvi *per opera*; cod. xli *per operam devotionis, indicium*; cod. cxxxvi *præ opere*; cod. iv *preparata*. Correctionem fecimus, quia patens est. In edit. male punctum posuimus ante *per opera*. — (8) Deest *enim* in cod. xli; cod. cvi *judicium*. — (9) Cod. cvi male *quoniam*. — (10) Hæc desunt in cod. xli; sed leguntur in cod. i a. — (11) Sic codd. iv, xli, et cvi; cod. i a, *impetrative*. — (12) Sic codd. i a, et cvi; cod. xli male *deffertur*, quod habet etiam cod. iv. — (13) Sic cod. cxxxvi; codd. iv, xli et cvi, *nos religiosum munus exhibuimus*. Codd. autem i a male *nobis religiosum munus exhibuimus*. — (14) Sic codd. i a et cxxxvi; cod. iv, cxli et cvi *jejunavimus*; cod. i b *jejunabimus*. — (15) Sic cod. i a; cod. cxli *festina*. Edit. per errorem typographicum *festivata*. — (16) Sic cod. cxxxvi; codd. i a et cvi *in gaudiis solemnitatis*; forte legendum *in gaudiis solemnitatis*. — (17) Sic cod. i a et cvi; cod. xli *ut... anticipet*. — (18) Cod. cxxxvi male *future lætitiæ*. — (19) Deest *et* in cod. xli, sed legitur in cod. i a. — (20) Hæc desunt in Edit., quia desunt in cod. cvi.

enim in rebus ambiguis oportet addere aliquid amplius ad cautelam, quia quod (1) est amplius, recidi potest, quod minus est (2) non potest prolongari, sicut in hac observatione factum est. Nam quod (3) præter (4) quadragesimam plus jejunamus, non (5) minuimus quadragesimam; integra enim nobis (6) manet. Quod si minus jejunassemus a numero, redintegrare (7) eam non poteramus ad numerum.

II. Sed fortasse illud in causa est, cur (8) jejunium quod jejunavimus, non proficiat nobis ad quadragesimam. Proficiet plane nobis, quia et si non proficit ad quadragesimam, proficit (9) ad salutem. Si non proficit ad numerum, proficit ad meritum. Cui enim unquam non profuit orare, legere, jejunare? Cui (10) non profuit castitas, sobrietas, mansuetudo? Nisi quod illos magis reprehendendos (11) puto, qui cum parati fuerint jejunare, posteaquam deerint solemnitates (12), ambigunt et negligunt (13) jejunare. Demonstrabunt (14) utique se non volentes religiose

(1) Sic. codd. iv, xli, cvi et cxxxvi; cod. i a, *quid*. — (2) Hæc verba, quæ sunt in cod. i a, desunt in cod. xli; cod. i a habet *quid*, sed *quod* legitur in codd. cxxxvi, iv et cvi. — (3) Sic cod. cxxxvi; codd. xli et iv *ne quod*; cod. i a, *ne quid*; cod. cvi *nec quod*. — (4) Sic cod. cxxxvi; codd. i et cvi *propter*. — (5) Sic cod. iv, xli, cxxxvi; deest *non* in cod. i a. — (6) Sic codd. iv et cxxxvi; cod. xli *in nobis*; cod. i a, *vobis*. — (7) Sic cod. i a; cod. xli *servare integram*; cod. iv *redintegrare eam*; cod. cvi non habet *eam*; deinde cod. cxxxvi *poterimus*. — (8) Hæc verba desunt in codd. xli et cvi, sed habentur in cod. i a; cod. cvi *cum* pro *cur*; deinde omnia trunca sunt in eodem cod., ac consequenter in Edit., ubi supplevimus negationem *non*, quæ necessaria non est, restitutis quæ deerant. — (9) Sic codd. iv, xli, cxxxvi; cod. i a, *proficiet*. — (10) Sic iidem codd.; cod. i a, *cur*; in cod. cvi legitur *cui*, sed desunt verba *sobrietas, mansuetudo*. — (11) Sic cod. i a; cod. i b, *reprehendendum*; codd. xli et cvi *reprehendendi*. — (12) Sic codd. i b, iv, xli et cxxxvi; cod. i a, *audierint solemnitatis*; cod. cvi *audierint solemnitates*. — (13) Sic cod. cxxxvi; codd. i a, iv, i b, xli, et cvi *ambiguum negligunt, vel neglexerunt*. — (14) Sic codd. iv, xli, cvi et cxxxvi; cod. i a, *demonstrabitur*.

vivere (1), sed coactos (2). Veriti sunt, credo, ne quinque dierum jejuniis prolongatis, caro eis (3) corpusque deficeret (4), et exiles ac tenues (5) quadragesimæ abstinentiam tolerare non possent (6). Audiant igitur refecti pariter ac robusti, tenues atque pallentes, quia hodie est quadragesima. Audiant illi, inquam, ut (7) jejuna incipiant, isti ut abstinere non desinant, et communiter in arcam (8) Christi intrare festinent. Imo festinent amplius qui tardius abstinere cœperint (9), ut castigatior et puriores introeant, quia arca (10) Domini in periculis jejunum sustentare prævalet (11), temulentum sustinere non novit. Admonemus ergo nos (12), sicut antea diximus, nostri temporis homines, ut, in his mundi turbinibus, ad domum Dei certatim unusquisque confugiat, sicut et sui temporis homines (13) Noë justus admonuit. Admonuit enim illos, et futurum (14) diluvium prædicare non destitit; et licet vox prædicationis (15) non sit audita, tamen (16) si tacebat lingua, opere loquebatur, et si silebat voce (17), actu per-

(1) Sic cod. I a; cod. xli male itaque nosse volentes religiose vivere, sed coacte veriti sunt; cod. cvi itaque et coacti. — (2) Sic codd. iv et cxxxvi; cod. I coactos. — (3) Sic codd. xli et cxxxvi; cod. I a, eorum; cod. cvi non habet sunt, et deinde ejus. — (4) Sic cod. I a; codd. iv et xli defecerit. — (5) Cod. cvi, exiles hactenus. — (6) Sic cod. I a; cod. xli possint. — (7) Sic codd. iv, xli, cvi et cxxxvi; cod. I a male tollit ut. — (8) Sic codd. I a et cxxxvi; codd. iv et xli arcam. — (9) Sic cod. I b; cæteri cœperunt; cod. iv quia tardius. — (10) Sic omnes codd., excepto cod. xli, qui habet arca. — (11) Sic cod. xli; cod. I a, jejunium sustentare prævalet; cod. iv qui arcam; cod. cxxxvi, pessime qui arcam Domini in periculis jejunio sustinere prævaluit, se temulentum, etc.; cod. xxx et temulentum. — (12) Sic cod. I a, et cvi qui habet monemus; cod. cxxxvi vos; deinde codd. xli et cxxxvi antea pro ante, quod habent codd. I b et cvi. — (13) Sic codd. iv, xli, cxxxvi et cvi; cod. I a non habet homines. — (14) Sic cod. I a; cod. xli male sed in futurum; cod. cvi sed futurum. — (15) Sic codd. I a et cvi; cod. xxx prædicatoris nostri. — (16) Cod. I a addit et, quod tollit cod. iv; cod. cvi et non. — (17) Cod. cxxxvi vox; deinde cod. xli actu pro ascia quod habet cod. I a, aut pro arca quod habet cod. cvi

sonabat. Cum enim ædificabat tam grande opus arca illius, causam (1) cur fieret ipso opere testabatur. Testabatur (2) enim ipso apparatu, nova tabernacula novis periculis profutura. Sapiens enim quisque intelligere poterat, naufragii nescio quid imminere (3), cum domus talis fieret, quæ non hæreret (4) in terra, sed nataret in gurgite; cum hospitium (5) hujusmodi pararetur, quod nec pavimento solido figeretur (6), nec fluctibus unda submergeret (7). Quis, inquam, sapiens (8) non intelligeret adesse diluvium, cum videret tale domicilium fieri, quod susceptos intra se non tam clauderet, quam portaret; quod non tam pluviarum imbres (9) repelleret, quam naufragii procellas arceret? Quis, inquam, ex hospitio non adverteret (10) periculum hominis, in quo hospitio non habitandum esset, sed potius exulandum; in quo et pater mundi futurus esset cum ipso habitaculo peregrinus (11). Ipse ergo sanctus

(1) Cod. cxxxvi, male causa. — (2) Cod. cvi testabantur. — (3) Sic cod. I a; cod. iv male eminere; cod. xli naufragiis nescio quid innuere; cod. cxxxvi naufragium nescio quod; cod. cvi emere. — (4) Sic cod. I a; cod. xli adhereret. Deinde deest sed in cod. I a, sed habetur in codd. iv, xli et cxxxvi; cod. cvi habere ur, pro hæreret. — (5) Sic cod. I a; cod. xli hospitio; deest utraque in cod. cvi. — (6) Sic cod. cxxxvi; cod. I a, quid nec pavimento solo defigeret; cod. iv quod nec pavimento solo defigeret; cod. xli quod nec pavimento solo deficeret; cod. cvi quod non pavimenti solo. — (7) Sic codd. omnes, excepto cod. cxxxvi qui habet submergeretur. — (8) Sic cod. I a; cod. cxxxvi an quisquam sapiens. — (9) Sic cod. I a, et cvi; cod. cxxxvi imbrem; cod. I b, imber, et deinde procella. — (10) Sic cod. I a, codd. I b, iv et cxxxvi male averterit; cod. xli averteret; cod. cvi animadverteret. — (11) Sic cod. cxxxvi; cæteri omnes mendis sunt referti; codd. I a et cvi in qualibet parte mundi futurum esset cum ipsis habitaculis peregrinum, quod satis bene staret ponendo peregrinandum; cod. iv non habet in, et mutat esset in esse; cod. I b inepte, in qua habet partem mundi futurum esse cum ipsis habitaculum peregrinum; cod. xli periculum homini, in quo hospitium non aptandum esset, sed potius exulandum. Deinde cod. cvi non habet sanctus Noë.

Noë opere populis prædicabat, et dicebat illud evangelicum Domini dictam (1) : « Si mihi (2) non creditis, operibus (3) credite⁴ (4). »

SERMO XXV.

In capite Jejunii.

Pulcher hic sermo ex Cod. Cass. CCCLXXXVII, fol. 99 extractus, sed qui sancto Augustino tribui non potest, cum agatur de cinere capiti imponendo in capite jejunii, quod solummodo posterius statutum est in concilio Agathensi, habito an. 501. Vide Marten. de antiquis Ecclesiæ ritibus, tom. I, fol. 294, ord. 19. Sit ergo locus ejus in Append. post sermonem Maurinensem CXXXIX.

SYNOPSIS.

I. Memoriam mortis sæpius homini revocat Deus ad comprimendam superbiam. II. Christus imago Dei; homo ad imaginem Dei factus. III. Hominis lapsus et pœna. IV. Mortis cogitationis effectus salutaris. V. Adhortatio ad pœnitentiam.

I. MEMENTO, fili, « Quia pulvis es, et in pulverem reverteris². » Humani generis Conditor, dilectissimi, pro-

¹ Joan. x, 38. — ² Gen. III, 19.

(1) Sic codd. I a et CVI; codd. IV et XLI, *dominicum dictum*; codd. I et CXXXVI, *illud de Evangelio Domini dictum*. — (2) Sic codd. IV, XLI, CVI et CXXXVI; cod. I a, *mei*. — (3) Codd. XLI et CVI, *vel operibus*. — (4) Hic desinunt omnes manuscripti codices, excepto cod. CXXXVI, qui pergit exemplando sermonem, qui incipit per hæc verba *Moyses quadraginta diebus, quem videsis inferius, sermonem XXVI,*

videns carnales homines vitio prævaricationis antiquæ in magna cordis superbia elevatos, et elatione mentis erectos, conditionis suæ memoriam perdidisse, volens eos ad humilitatis viam reducere, et mansuetudinis semitam revocare, legem humanæ miseræ, homini propter pœnam transgressionis impositam, eis ad memoriam revocat, ut in quanta gloria beneficio Creatoris sui conditi fuerint, recolant, et ad quantam miseriam suæ superbiæ culpa devenerint, recognoscant, sicque superbire desinant, qui et Paradisi gaudia ex Dei munere perceperunt, et in hanc convallem miseræ et lacrymarum peccati sui vitio sunt expulsi. Ut igitur omnipotens Deus, qui creaturæ suæ misereri potius eligit quam irasci, tumorem (1) superbiæ in nobis comprimeret, et elationis ventum ab humanis cordibus removeret, antiquam sententiam in miserum hominem culpæ suæ merito promulgatam, ad mentem ejus non cessat reducere dicens : « Memento, fili, quod pulvis es. »

II. Sciendum est autem, dilectissimi, quod, sicut genealogus noster Moyses, Spiritu sancto ei revelante, nobis significavit, primus homo de limo plasmatus est, et ad imaginem sui est conditus Creatoris. Dei enim Filius, de Patris essentia genitus, in nullo ei dissimilis, sed per omnia cœqualis Patris imago est, et paternæ substantiæ figura, et gloria. Homo vero divino imperio ex pulvere animatus in carne, imago Dei non est, sed ad Dei imaginem legitur procreatus, ut in eo divinæ bonitatis et sapientiæ similitudo et forma tanquam in speculo resultaret, et ex creaturæ bonitate, decore et gloria, Creatoris virtus, majestas et potentia nasceretur. Si autem in hac gratia sibi collata cœlitus, et virtutum decore firmiter homo mansisset, si Conditoris sui leges traditas fideliter observasset, Paradiso deliciarum in gaudio et felicitate, longo tempore fruere-tur, et completo dierum suorum statuto numero, de limo fieret aurum, de imis transferretur ad summa, de terris

(1) Cod. male *timorem*.

assumeretur in cœlos (1), et ad societatem angelicam nullo mortis dolore interveniente transiret.

III. Sed quia infelix homo, divinæ legis oblitus et novæ conjugis amore illectus, Conditori suo inobediens fuit, et contra ejus imperium pomum vetitum degustavit, de Paradiso deliciarum in hoc exilium corrui, de felicitate in miseriam, de gloria in ignominiam, de beatitudine est delapsus (2) in pœnas, et de tanta gloria suæ creationis reductus est in pulverem corruptionis. Unde et ei post peccatum a Deo dicitur: « Quia audisti vocem uxoris tuæ » plus quam me, « et comedisti de ligno ex quo præceperam » tibi ne comederes, maledicta terra in opere tuo, spinas » et tribulos germinabit tibi, in sudore vultus tui vesceris » pane tuo, donec reverteris in terram, de qua sumptus es, » quia pulvis es et in pulverem reverteris¹. » Audistis, dilectissimi, in quanta felicitate et gloria creatus est homo. Ecce audistis in quantam calamitatem et miseriam (3) sua culpa dejectus est homo. Creatus enim est de terræ pulvere, ut ex merito obedientiæ contra cursum naturæ terra levaretur in cœlum. Sed factum est ex culpa inobedientiæ, ut homo de pulvere factus, generatione reciproca revertatur in pulverem, cinis in cinerem transeat, et terra carnis humanæ in terram de qua sumpta est revertatur, quæ in primo parente maledicta, maledictionis vitium derivavit in posteros; unde et spinas libidinum et tribulos tentationum in nobis germinare non cessat.

IV. Qui igitur nobilitate generis gloriantur, et se non ex hominibus, sed ex deorum stirpe genitos arbitrantur, conditionem suam recolant, et unde nati sint recognoscant, quia ex pulvere facti sunt, et in pulverem revertentur (4). Qui autem de divitiarum copia et honoris culmine extolluntur, et propter subditorum multitudinem, quos violenta

¹ Gen. III, 17-19.

(1) Cod. minus bene *cœlis*. — (2) Cod. *elapsus*. — (3) Cod. *in quanta calamitate et miseria*. — (4) Cod. *revertuntur*.

dominatione opprimunt, propter deliciarum copiam, quibus affluunt et abundant, homines se esse nesciunt, ac mori (1) nequaquam credunt, legem humanæ miseriæ ad mentis oculos revocent, conditionem suam agnoscant, et superbiæ tumore deposito, pro certo sciant et intelligant quia pulvis sunt et in pulverem revertentur. Quod si divinæ sententiæ, obturata aure, more aspidis, contradicunt, oculata fide sepulcra patrum aspiciant, et subtili curiositate inquirant si purpura eos a vermibus, si auri et argenti copia a putredine eos et corruptione defendit, et tunc experimento cognoscent quia omnes homines, licet principes, licet imperatores, et de pulvere conditi sunt, et in pulverem revertentur.

V. Vos autem, dilectissimi, conditionis humanæ memores, superni Judicis sententiam per primum hominem in omnem posteritatem ejus prolatam ante mentis oculos ponite, miseriam fragilitatis humanæ semper ad memoriam revocate, de pulvere vos factos esse et in pulverem redituros agnoscite, et quia cinis et favilla estis, superbiæ et elationis ventum a cordibus vestris expellite, carnem vestram in cinerem redituram cilicii et cineris asperitate domate, libidinis fluxum restringite, et sicut cinerem capiti, sic memoriam cineris in corde reponite, et vos in proximo morituros et credite, et timete, et antequam redeatis in pulverem, peccata vestra fletibus expiate, districtum Judicem jejuniis, orationibus et eleemosynis vobis propitium reddite, ut in die obitus vestri eum pium et misericordem sentiatis, qui vivit et regnat, etc.

(1) Cod. *nesciant amori*.